

Sygn. akt VII Ua 26/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Teresa Ogrodnik

Sędziowie: SO Lucyna Stąsik-Żmudziak (spr.)

SR del. do SO Ewa Spich -Jakubanis

Protokolant: st. sekr. sąd. Małgorzata Sobczuk

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2016 r. w Lublinie

sprawy z odwołania R. D.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi ds. Orzekania o Niepełnosprawności w L.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Rejonowego Lublin Zachód w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 7 października 2014 r., sygn. akt VII U 573/13

apelację oddała.

Sygn. akt VII Ua 26/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 października 2014 roku sygn. akt VII U 573/13 Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie po rozpoznaniu odwołania R. D. od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w L. o ustalenie stopnia niepełnosprawności z dnia 23 maja 2013 roku odwołanie oddalił.

Powyższy wyrok został oparty na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

W dniu 10 czerwca 2013 roku R. D. wniósł odwołanie od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w L. z dnia 23 maja 2013 roku znak (...) (odwołanie - k. 1), zgodnie z którym wnioskodawca został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. W orzeczeniu tym Zespół stwierdził, że wnioskodawca jest osobą mającą naruszoną sprawność organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Wnioskodawca domagał się ustalenia, iż jest osobą o znacznym stopniu niepełnosprawności, w szczególności z przyczyn neurochirurgicznych.

W celu ustalenia stanu zdrowia J. D., a tym samym zasadności odwołania, Sąd postanowieniem z dnia 24 lutego 2014 roku, dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych neurologa, reumatologa, laryngologa, okulisty oraz

specjalisty chorób wewnętrznych - kardiologa zobowiązując ich do wypowiedzenia się czy fizyczny stan zdrowia J. D. uzasadnia uznanie go za osobę niepełnosprawną, a jeżeli tak to od kiedy, dlaczego oraz w jakim stopniu i jak długo niepełnosprawność ta będzie trwała oraz zlecił biegłym oznaczenie symbolu niepełnosprawności, w szczególności wskazanie, czy ze względu na naruszenie sprawności organizmu wnioskodawca jest osobą niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej, wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, bądź czy wymaga on także stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji, z uzasadnieniem stanowiska (postanowienie k. 4).

Powołani przez Sąd biegli: specjalista chorób wewnętrznych- kardiolog L. J., laryngolog M. A., neurolog M. D., reumatolog C. W. oraz okulista J. P. po analizie akt sprawy, zawartej w nich dokumentacji medycznej, uzupełnieniu wywiadu chorobowego od wnioskodawcy oraz po przeprowadzeniu badania sądowno - lekarskiego stwierdzili, iż opiniowany cierpi na stabilną chorobę niedokrwienną serca oraz nadciśnienie tętnicze, a ponadto na obustronne osłabienie słuchu, chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa z dyskopatią C5-C6, chorobę zwyrodnieniową bioder i zaćmę początkową obu oczu wraz z podejrzeniem odwarstwienia siatkówki oka lewego. Biegli jednoznacznie stwierdzili brak podstaw do orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, przychyłając się do orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 23 maja 2013 roku (opinia k. 29).

Opinie biegłych, sporządzone na potrzeby przedmiotowej sprawy, zdaniem Sądu były weryfikowalne, jasne i stanowcze, nie zachodziła potrzeba wywoływania kolejnych opinii, albowiem stanowiły one wystarczającą podstawę do wyrokowania w niniejszej sprawie. Sąd podziela w pełni opinie biegłych albowiem, wydając przedmiotowe opinie dysponowali oni wynikami badań, pełną dokumentacją medyczną, złożoną przez wnioskodawcę oraz przebadali J. D.. Biegli jednoznacznie i stanowczo uznali, iż skarżący jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym na stałe, zaś stan jego zdrowia wymaga jedynie częściowej pomocy, nie powoduje zaś konieczności stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych i zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych. Wnioskodawca nie kwestionował opinii. Do Sądu przesłał dokumentację medyczną z 2012 roku oraz z marca 2013 roku, która była przedmiotem oceny biegłych przy wydawaniu opinii.

Sąd Rejonowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. jedn.: Dz. U. z 2011 roku Nr 127, poz. 721 z późn. zm.), do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji, zaś zgodnie z art. 4 ust. 4 cytowanej ustawy niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Natomiast zgodnie z art. 4 ust. 2 cytowanej ustawy, do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

W stanie faktycznym niniejszej sprawy, spornym było zaliczenie, przez Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, R. D. do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, że R. D. jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym na stałe, zaś z powodu naruszenia sprawności organizmu jest osobą niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Wnioskodawca, po doręczeniu mu opinii biegłych lekarzy złożył wprawdzie dodatkową dokumentację medyczną (k. 46) jednakże jej analiza wskazuje, że pochodzi ona z okresu przed wydaniem opinii przez biegłych i albo była

znana lekarzom (znajdowała się w aktach sprawy) albo mogła być przez skarżącego dostarczona na termin badania, stosownie do pouczenia k. 6. Nie wnosi ona nic innego do sprawy. Dlatego Sąd nie znalazł podstaw do dopuszczania dowodu z opinii kolejnych biegłych.

W orzecnictwie sądowym utrwalony jest już pogląd, że samo niezadowolenie strony z ustaleń biegłego nie uzasadnia wywoływania kolejnych opinii innych biegłych chyba, że strona wykaże, że złożona opinia biegłego lekarza jest niespójna, niekompletna, wyciągnięte przez biegłego wnioski są nielogiczne albo sprzeczne z dokumentacją medyczną (zob. wyrok SN z dnia 4 sierpnia 1999 r. I PKN 20/99OSNP z 2000 nr 22 poz. 807).

W związku z powyższym Sąd uznał, że nie ma podstaw do zmiany ustalonego w orzeczeniu Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w L. stopnia niepełnosprawności.

Apelację od powyższego wyroku wniósł J. D., wskazując, iż zaskarża wyrok Sądu Rejonowego z dnia 07 października 2014 roku w całości, twierdząc, że jest to wyrok niesłuszny z powodu braku wnikliwego rozważenia jego złego stanu zdrowia. J. D. wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku oraz ustalenie mu znacznego stopnia niepełnosprawności. Wnioskodawca wskazał, że jego zły stan zdrowia wynika z powodu ciężkiej pracy w gospodarstwie rolnym oraz w budownictwie w charakterze murarza i rozścielacza asfaltu. Praca ta uszkodziła jego stan zdrowia czego dowodem jest fakt, że został zaliczony do grupy rencistów. Podał, że leczy się od wielu lat u lekarza rodzinnego i specjalistów. W 2015 roku została wykonana operacja biodra, która nie polepszyła jego stanu zdrowia i z tego powodu nie może wychodzić z mieszkania i wymaga stałej opieki osób drugich. Dlatego korzysta odpłatnie z usług opiekuńczych przyznanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w L. przez 2 godziny dziennie, co nie jest wystarczające a na większą opłatę usług go nie stać. Nadto korzysta z pomocy znajomych i gorącego posiłku przyznanego przez MOPR. Zdaniem apelującego Sąd błędnie przyjął, że może wykonywać pracę w warunkach chronionych gdy tymczasem ma (...) lat i nie może samodzielnie przygotować posiłku.

W uzupełnieniu apelacji w czerwcu 2016 roku nadesłał dokumentację medyczną i kartę informacyjną z (...) związaną z wczesną rehabilitacją kardiologiczną oraz kartę pracy opiekunki z czerwca 2016r. wykonującej dla wnioskodawcy usługi opiekuńcze po 2 godziny dziennie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy uznał, że Sąd I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie w sprawie, poddając ustalony stan faktyczny rzetelnej ocenie prawnej, zaś zaprezentowany w uzasadnieniu wyroku tok rozumowania jest spójny i logiczny. Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 15 maja 2007 roku w sprawie V CSK 37/07, LEX nr 442585, surowsze wymagania odnośnie do oceny zgromadzonego materiału i czynienia ustaleń na potrzeby wydania orzeczenia ciąży na Sądzie odwoławczym wówczas, gdy odmiennie ustala on stan faktyczny w sprawie niż to uczynił Sąd I instancji. Inaczej jest natomiast wtedy, gdy orzeczenie wydane na skutek apelacji zmierza do jej oddalenia, a tym samym utrzymuje w mocy ustalenia poczynione przez Sąd I instancji. W takim bowiem przypadku, jakkolwiek wyrok Sądu odwoławczego powinien opierać się na jego własnych i samoistnych ustaleniach, za wystarczające można uznać stwierdzenie, że przyjmuje on ustalenia faktyczne i prawne Sądu I instancji, jako własne.

Stosownie do treści art. 3 ust. 1. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. jedn.: Dz. U. z 2011 roku Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą:

- 1) znaczny;
- 2) umiarkowany;
- 3) lekki.

Według art.4 ust. 1 ustawy, do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. (ust.2).

Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację. (ust. 4)

Stosownie zaś do art. 5 ustawy orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o:

1) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2, i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

1a) niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1, jest traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

2) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 1, jest traktowane na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;

Odnosząc się do zarzutu apelacyjnego, wskazać należy, że dolegliwości na które cierpi skarżący, były przedmiotem analizy przez niezależny zespół biegłych lekarzy sądowych z zakresu laryngologii, kardiologii, neurologii, reumatologii oraz specjalisty chorób oczu.

Materiał dowodowy oraz opinia, na której Sąd Rejonowy oparł swoje ustalenia są rzetelne, logiczne i obiektywne. Zostały wykonane przez biegłych o specjalnościach związanych ze schorzeniami odwołującego się. Sąd nie znalazł żadnych podstaw by je kwestionować.

Pamiętać należy, że przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego była ocena prawidłowości orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności z 2013 roku, w konsekwencji Sąd Okręgowy ocenia w tym układzie zasadność wyroku Sądu Rejonowego. Zatem istotny dla sprawy miał stan zdrowia wnioskodawcy na datę wydania zaskarżonego orzeczenia. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia jest aktualny stan zdrowia wnioskodawcy i jego przekonanie, że wymaga opieki osoby drugiej ze względu na pogorszenie dolegliwości czy brak poprawy stanu narządu ruchu po wykonanym zabiegu operacji biodra. Jeżeli wnioskodawca uważa, że jego sytuacja zdrowotna po wydaniu zaskarżonego orzeczenia uległa niekorzystnej zmianie i posiada na to dokumenty medyczne ma prawo złożyć nowy wniosek do Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności o wydanie nowego orzeczenia, w oparciu o nowe dowody związane z okolicznościami jakie zaszły po wydaniu wyroku.

Wnioskodawca poza wskazaniem, że zaliczony jest do grupy rencistów, nie wykazał, aby na dzień wydania zaskarżonego orzeczenia legitymował się orzeczeniem lekarza orzecznika uznającym go za osobę całkowicie niezdolną do pracy i do samodzielnej egzystencji.

W niniejszej sprawie pomimo, że wnioskodawca został przebadany przez czterech biegłych lekarzy z zakresu różnych specjalności, w związku z sygnalizowanymi przez skarżącego chorobami, przy ocenie stopnia niepełnosprawności biegli nie mieli żadnych wątpliwości i wskazali, iż R. D. jest niepełnosprawny w stopniu umiarkowanym. W sprawach, których przedmiotem jest ustalenie stopnia niepełnosprawności, kwestia oceny stanu zdrowia i w konsekwencji zdolności do pracy należy do sfery faktów, wymagających wiadomości specjalnych – wiedzy medycznej. Ustalenia w

tym zakresie mogą być zatem dokonane wyłącznie na podstawie opinii biegłych, którzy taką wiedzę specjalną posiadają (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 stycznia 2013 roku, III AUa 903/12, zgodnie z którym podstawę ustaleń dotyczących niezdolności do pracy w postępowaniu sądowym może stanowić jedynie opinia biegłych lekarzy sądowych, sporządzona przez lekarzy o specjalnościach adekwatnych do stanu zdrowia badanego).

Przyjmując opinię biegłych jako podstawę ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy nie dopuścił się dowolności w ocenie dowodów. Zdaniem Sądu Okręgowego ocena ta mieści się w ramach swobodnej oceny wskazanej w art. 233 kpc. Gdyby Sąd I instancji polemizował w sferze wymagającej wiadomości specjalnych z wnioskami biegłych bez uzupełnienia stanowiska biegłych, którzy wydali opinie odmienne wówczas mogłoby dojść do naruszenia normy art. 233 § 1 kpc. (tak m.in SN w wyroku z 07.07.2005r. w sprawie II UK 277/04).

Podnieść również należy, iż słusznie Sąd Rejonowy na rozprawie w dniu 07 października 2014 roku uznał, że nie ma potrzeby wywołania kolejnej opinii biegłych. Zresztą wnioskodawca o taką opinię nie wnosił. Potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego jest celowa w przypadku zgłoszenia przez stronę nowych dowodów i twierdzeń bądź niedostateczności zebranego materiału dowodowego. (SN w wyroku z 12.01.2005r. I UK 102/04)

Sąd nawet nie jest zobowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego do czasu, gdy zostanie udowodniona okoliczność korzystna dla strony, a także wtedy, jeśli potrzeba powołania innego biegłego nie wynika z okoliczności sprawy, a jedynie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii, a wczesnej sporządzona opinia jest prawidłowa (wyrok SA w Rzeszowie z 24 stycznia 2013r roku III AUa 1064/12).

Identyczne stanowisko zajął w tym zakresie SN w wyroku z 19 marca 1997 roku w sprawie II UKN 45/97 wskazując, że Sąd nie jest zobowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności. Tym bardziej Sąd nie ma obowiązku wywoływania opinii gdy strona o to nie wnosi a Sąd uznaje dotychczasową opinię za miarodajną.

Specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się przez Sąd do tych kryteriów oceny stanowi więc wystarczające i należyte uzasadnienie przyczyn uznania opinii biegłych za przekonujące (wyrok SN z 7 kwietnia 2005 r., II CK 572/04, opubl. w LEX nr 151656). Wnioski środka dowodowego w postaci opinii biegłego mają być jasne, kategoryczne i przekonujące dla Sądu, jako bezstronnego arbitra w sprawie, dlatego gdy opinia biegłego czyni zadość tym wymogom, co pozwala uznać znaczące dla istoty sprawy okoliczności za wyjaśnione, to nie zachodzi potrzeba dopuszczania dowodu z dalszej opinii biegłych (wyrok SN z 21 listopada 1974 r., II CR 638/74, opubl. w OSP 1975/5/108).

W ocenie Sądu Okręgowego, wydana w sprawie opinia spełnia te kryteria. Granicę obowiązku prowadzenia przez Sąd postępowania dowodowego wyznacza, podlegająca kontroli instancyjnej, ocena czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy, okoliczność zaś, że opinia biegłych nie ma treści odpowiadającej stronie, zwłaszcza gdy w sprawie wypowiadało się kilku kompetentnych pod względem fachowości biegłych, nie stanowi dostatecznego uzasadnienia dla przeprowadzenia dowodu z kolejnych opinii, ani tym bardziej nie może stanowić podstawy do zmiany orzeczenia Sądu I instancji, który wydając wyrok opierał się o opinie sporządzone w wyżej opisany sposób. Niezasadny jest zatem zarzut braku wnikliwego rozważenia złego stanu zdrowia wnioskodawcy.

Z powyższych względów wydaną przed Sądem Rejonowym opinię biegłych należy uznać za miarodajną i odnoszącą się do zdrowia J. D. z okresu związanego z wydanym orzeczeniem i wyrokowaniem w sprawie. Z treści opinii jednoznacznie wynika, że wnioskodawca jest niepełnosprawny w stopniu umoarkowanym. Zaskarżony wyrok jest zatem prawidłowy.

W świetle powyższych okoliczności Sąd Okręgowy uznał, iż zarzut apelacji nie jest zasadny, a jej wnioski nie zasługują na uwzględnienie. Nie jest też prawidłowe wskazanie, że Sąd Rejonowy uznał, że wnioskodawca może wykonywać pracę w warunkach chronionych, takie stwierdzenie nie padło w uzasadnieniu orzeczenia. Sąd Rejonowy przytoczył

jedynie definicję ustawową osoby niepełnosprawnej w stopniu znacznym, z której jak wyżej cytowano wynika, że jest to osoba z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy **albo** zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Ponadto Sąd Okręgowy nie stwierdził uchybień skutkujących nieważnością postępowania, do których uwzględnienia Sąd jest zobligowany z urzędu na podstawie art. 378 § 1 k.p.c.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy apelację oddalił na podstawie art. 385 k.p.c.